

Parma, 17. november 2010

ELi tarbijate arusaamad toiduga seotud ohtudest: värsked uurimistulemused

Suurem osa eurooplasi seostab toitu ja söömist naudinguga. Täna avaldatud Eurobaromeetri uuringu järgi tuntakse toiduga seotud võimalike ohtude korral rohkem muret toidu keemilise ja vähem bakteriaalse saastatuse või toitumis- ja tervise küsimuste pärast. Samuti selgus arvamusuuringust, et enamik eurooplasi usaldab toiduohutuse teabeallikatena riiklikke toiduametiteid ja Euroopa Toiduohutusametit.

„Kiirete, selgete ja tõhusate toiduohutuse teatiste koostamisel on oluline mõista tarbijate arusaamu ohtudest. Eurobaromeetri uuringu järeldustes tõstetakse esile Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) töö olulisust ja kinnitatakse taas, et amet on usaldusväärne teabeallikas. Uuringu tulemused on EFSA-le abiks ohust teavitamisel,“ ütles Euroopa Toiduohutusameti tegevdirektor Catherine Geslain-Lanéelle.

Kui vastanutelt küsiti toiduga seotud arusaamade kohta, seostas valdav enamik toitu ja söömist suurel määral naudinguga, näiteks värsked ja maitsva toidu valimisega (58%) või ühiste söögiaegadega pereliikmete ja sõprade ringis (54%). Alla poole vastanutest (44%) keskendus taskukohaste hindade otsimisele ja nälja kustutamisele. Vähem vastanuid oli mures toiduohutuse (37%) või toitumisküsimuste, näiteks kalorite ja toitainete kontrollimise (23%) pärast.

Võrreldes muude inimesi isiklikult mõjutada võivate ohtudega, arvas enamik ELi kodanikke, et ilmselt mõjutavad majanduskriis (20%) ja saastatus (18%) nende elu rohkem kui toidu võimalik terviseohtlikkus (11%).

Inimeste mured toiduga seotud ohtude pärast

Enamik vastanutest ei märkinud ise ühtegi laialt levinud toiduohutuse probleemi – 19% osutas peamise murena kemikaalidele, pestitsiididele ja muudele ainetele, iga kümnes aga arvas, et toiduga ei seostu mingeid probleeme. Kui seejärel esitati toiduga seotud võimalike probleemide loetelu, pidasid vastajad muret tekitavateks järgmisi ohte: pestitsiididest pärit kemikaalijäägid puu- ja köögiviljades ning teraviljas – 31% (2005. aastaga võrreldes kolm protsendipunkti enam); antibiootikumid või hormoonid lihas – 30% (2005. aastaga võrreldes kolm punkti enam); loomade kloonimine toiduainete tarbeks – 30%; saasteained, näiteks elavhõbe kalas ja dioksiinid sealihhas – 29% (2005. aastaga võrreldes kolm punkti enam). Vähem inimesi oli väga mures toidu bakteriaalse saastatuse pärast (23%) ja veelgi vähemaid tegid murelikuks võimalikud toitumise ohud, nagu kaalus juurdevõtmine (15%) või ebatervislik/tasakaalustamata toitumine (15%).

Toiduga seotud ohtude teabeallikate usaldamine

Uuringust selgus, et ELi kodanikud usaldavad kõige rohkem arstidelt ja teistelt tervishoiutöötajatelt saadud teavet (84%), millele järgneb pereliikmetelt ja sõpradelt (82%), tarbijaorganisatsioonidelt (76%), teadlastelt (73%) ning keskkonnakaitserühmitustelt (71%) saadud teave. Riiklike ja Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) ning ELi asutuste usaldustase oli suhteliselt kõrge (vastavalt 64% ja 57%), valitsuselt saadud teavet usaldas 47%.

Kui uuriti suhtumist toiduga seotud teabesse massiteabevahendites või Internetis, väitsid umbes pooled vastanutest, et nad eiravad meediakanalite lugusid või et need teevad murelikuks, ent ei

muuda söömisharjumusi. Rohkem eiratakse toitumis- ja terviseprobleemide (29%) kui toiduga seotud ohtude (24%) teavet.

ELi toiduohutuse süsteem – tarbijad tunnevad end kaitstuna

Üldiselt oldi nõus, et ametiasutused teevad palju, et tagada toiduohutus Euroopas, tegutsevad kiiresti, põhinevad oma otsustes teaduslikel tõenditel ning pakuvad toiduga seotud ohtude kohta põhjalikku teavet. Sellel arvamusel oli rohkem vastanuid kui 2005. aastal. Eriarvamusi oli rohkem küsimusele, kas teaduslikud nõuanded ja ametiasutused on muudest huvidest sõltumatud. 46% vastanutest nõustus, et ametiasutused ELis peavad kodanike tervist olulisemaks kui tootjate kasumit (2005. aastaga võrreldes 7 protsendipunkti enam), ent 42% selle väitega ei nõustunud ja 12% ei osanud vastata. Üle 81% vastanutest leidis, et ametiasutused peaksid rohkem pingutama tervisliku toidu tagamiseks ning tervislikust toitumisest ja tervislikest eluviisidest teavitamiseks.

„Kõnealune uuring annab meile tõesti suurepärase ülevaate sellest, mida eurooplased arvavad toidust ja sellega seotud võimalikest ohtudest, ning teeb heameelt, et saame uurimistulemusi jagada oma kolleegidega ELi liikmesriikides,” ütles EFSA teabevahetuse direktor Anne-Laure Gassin. „Samuti on hea tõdeda, et toitu seostatakse naudinguga, et riiklike toiduametite ja Euroopa Toiduohutusameti tööd hinnatakse heaks, ning mis kõige tähtsam, teadlasi peetakse vägagi usaldusväärseiks teabeallikaiks.”

Eurobaromeetri tulemused on oluliseks lähtepunktiks edasistele uuringutele, milles käsitletakse seoseid teabeallikate ja ametiasutuste usaldamise ning toiduga seotud ohtude arusaamade vahel.

Märkused toimetajatele:

Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) tellitud arvamusuuring oli teine samalaadne uuring viimase viie aasta jooksul. Uuringu eesmärk oli saada ülevaade tarbijate muredest toidu ja toiduahelaga seotud ohtude pärast ning teha kindlaks, mil määral usaldavad tarbijad toiduohutuse küsimustes ametiasutusi.

Uuring korraldati esindusliku valimi alusel, mis hõlmas 26 691 vähemalt 15-aastast üksikisikut kõigist 27 liikmesriigist. 9.–30. juunil 2010 toimus tarbijate vahetu küsitlemine nende emakeeles. Vastused esindavad üle 500 miljoni Euroopa tarbija arvamust. Järelikult väljendab 1% viie miljoni tarbija arvamust ning isegi väga väikese protsendi taga on suure hulga inimeste vaated. Uuringu korraldas *TNS Opinion & Social network*.

Peamised mured liikmesriikides:

Pestitsiidide jäägid puu- ja köögiviljades ning teraviljas on üldine suurim mure 12 liikmesriigis: Kreekas (91%), Leedus (88%), Itaalias (85%), Luksemburgis (85%), Bulgaarias (84%), Ungaris (84%), Prantsusmaal (80%), Maltal (77%), Sloveenias (75%), Saksamaal (75%), Belgias (72%), Austrias (67%).

Toidu kvaliteet ja värskus on suurimaid muresid Lätis (94%), Leedus (88%), Portugalis (86%), Hispaanias (80%), Taanis (77%), Maltal (77%), Eestis (74%), Irimaal (66%).

Põllumajandusloomade heaolu on suurimaid muresid järgmistes riikides: Rootsi (74%), Soome (66%), Ühendkuningriik (67%).

Bakterite (nagu salmonella munades või listeria juustus) põhjustatud toidumürgitused on suurim mure Bulgaarias (84%), Tšehhi Vabariigis (77%), Slovakkias (72%).

Toidus või jookides kasutatavad lisaained, nagu värvained, säilitusained või lõhna- ja maitseained, on suurim mure Poolas (79%), Rumeenias (70%).

Ainejäägid, näiteks antibiootikumide või hormoonide jäägid lihas on suurim mureallikas Küprosel (99%), Madalmaades (63%).

80% Prantsusmaa vastanutest väljendas muret selliste **saasteainete** pärast nagu elavhõbe ning sama suurt muret väljendati **pestitsiidijääkide** pärast. Austria vastanud on võrdselt mures kahe küsimuse pärast: **pestitsiidid** ja **geneetiliselt muundatud organismid (GMO)**, kummagi puhul 67%.

Meediapäringute kontakt:

Steve Pagani, pressibüroo juhataja

Tel +39 0521 036 149

E-post Press@efsa.europa.eu